Centrinė projektų valdymo agentūra

Kas lieka už NVŠ ribų? Socialiniai ir teritoriniai vaikų galimybių skirtumai Lietuvos savivaldybėse.

CPVA analitinės priemonės - savivaldybių duomenų analizei

Dr. Solveiga Skunčikienė
VšĮ Centrinės projektų valdymo agentūros
Metodinės pagalbos kompetencijų centro ekspertė

Analitinės priemonės:

Savivaldybių rodiklių analizė:

Savivaldybių statistinių rodiklių analizė nuo 2013 m.

- **Savivaldybių Gyvenimo kokybės indeksas**

Savivaldybių pajamų ir išlaidų duomenų analizė nuo 2015 m.

- Savivaldybių pajamų iš turto mokesčių ir šių pajamų atotrūkių vertinimo priemonė
- Savivaldybių išlaidų atotrūkių vertinimo priemonė

Kur patalpinta?

LietuvosFinansai.lt

Lietuvos Respublikos FINANSŲ MINISTERIJA

https://lietuvosfinansai.lt/

Savivaldybių rodiklių modeliavimas:

Savivaldybių potencialių pajamų modeliavimo priemonės

Savivaldybių išlaidų modeliavimo priemonė

Kur patalpinta?

CPVA Centrinė projektų valdymo agentūra

https://cpva.lt/programa/savivaldybiu-rodikliu-analize/analitiniai-irankiai

CPVA Centrinė projektų valdymo agentūra

Savivaldybių gyvenimo kokybės indeksas (GKI)

Ką jis reiškia savivaldybėms?

Kokia nauda:

palyginami Lietuvos savivaldybių ekonominiai ir socialiniai skirtumai nuo 2013 metų ir suteikiama galimybė rasti būdų gerinti gyvenimo kokybę savoje savivaldybėje.

Savivaldybių gyvenimo kokybės indeksas (GKI)

- tai įrankis, skirtas įvertinti, kaip įvairūs socialiniai, ekonominiai ir infrastruktūriniai aspektai veikia gyvenimo kokybę savivaldybėse.
- GKI yra sudarytas iš 40 rodiklių, kurie suskirstyti į šešis subindeksus šiose srityse:

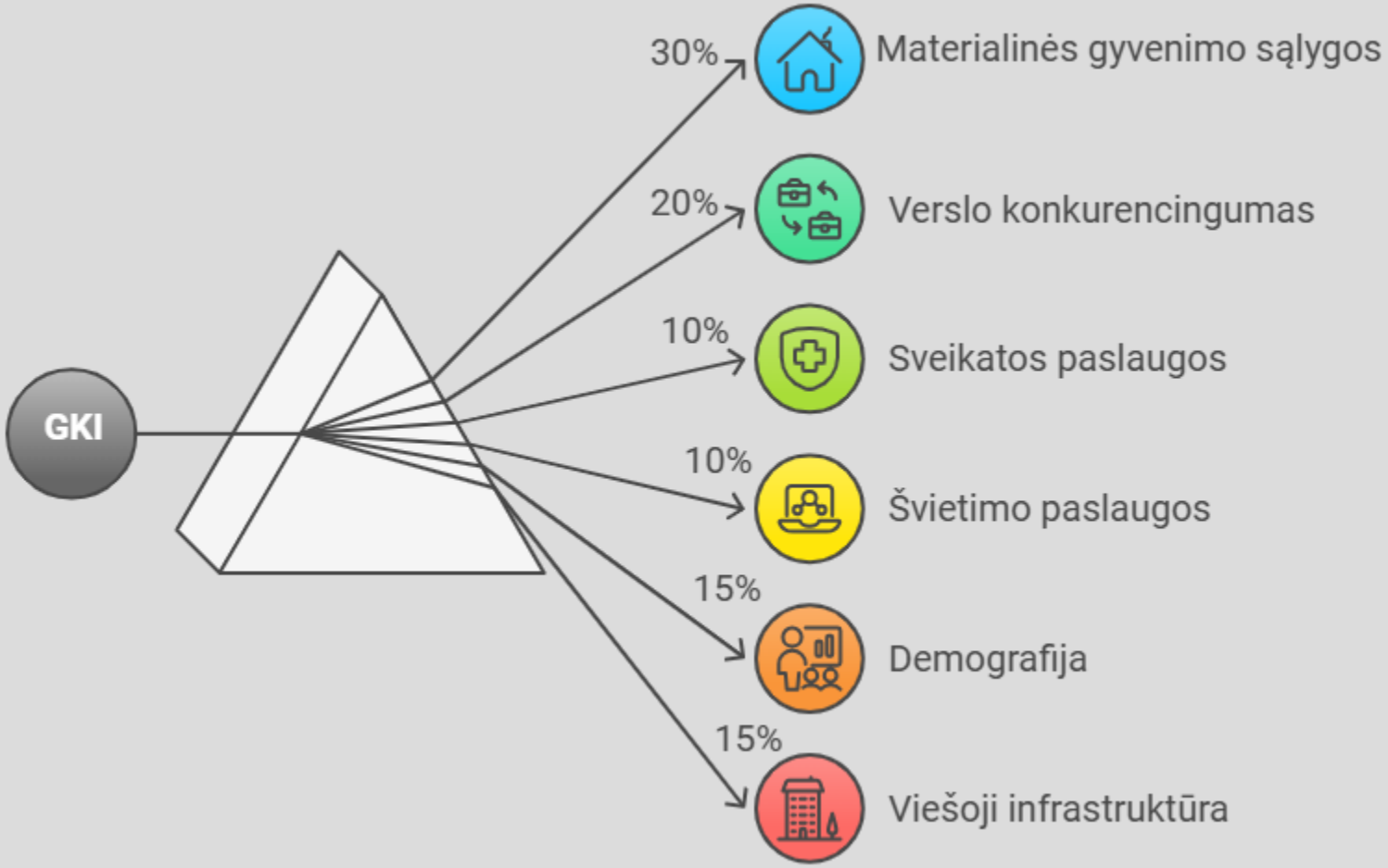

Skelbiamas Finansų ministerijos portale:

Gyvenimo kokybės indeksas - LietuvosFinansai.lt

Savivaldybių GKI sudarantys rodikliai

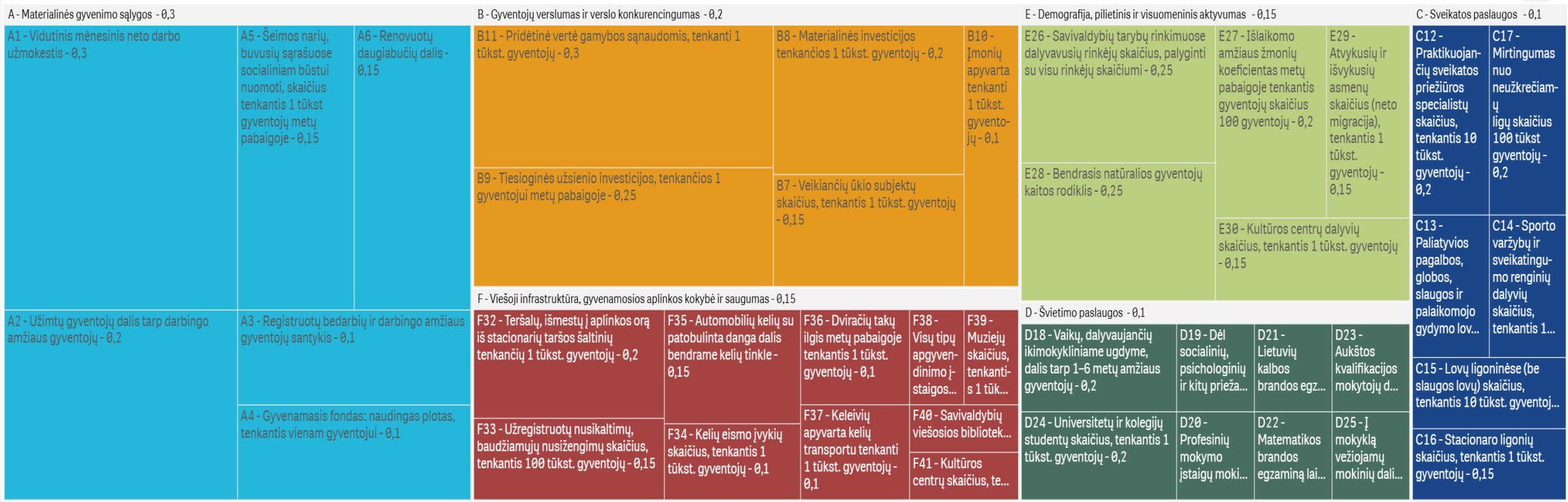

Savivaldybių klasterizacija

Siekiant, kad savivaldybės būtų palyginamos viena su kita, jos buvo suskirstytos į 4 panašių savivaldybių grupes (klasterius) pagal socialinius, ekonominius ir geografinius rodiklius, atspindinčius jų kontekstą.

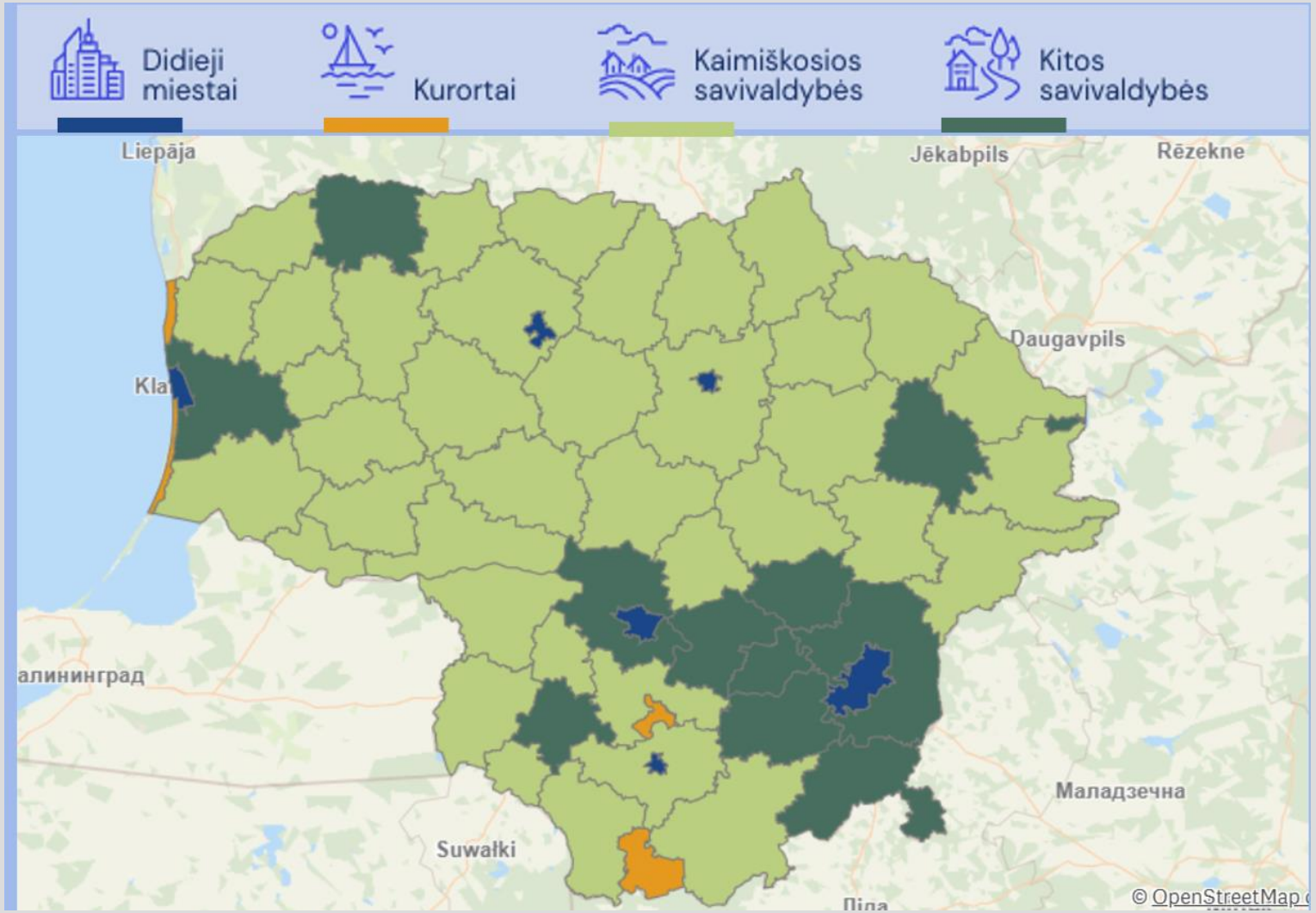

Ką naudingo galiu sužinoti naudodamas GKI?

- TOP5 savivaldybės pagal didžiausią ir mažiausią GKI 2024 m.
- Kurioje reitingo pozicijoje yra savivaldybė (pagal bendrą GKI ir atskirus subindeksus)?
- Savivaldybės indekso pokyčiai
- Savivaldybės GKI palyginimas
- Kaip kito savivaldybės rodikliai pagal metus?

Įvertinkite savo savivaldybės ir kitų panašių savivaldybių GKI bei atskirų sričių rodiklius – tai leis priimti tinkamus sprendimus ar daryti įtaką sprendimų priėmėjams!

GKI 2024: lyderystė išlaikyta, TOP 5 – tie patys, pasikeitė pozicijos

PAGRINDINĖ ĮŠVALGA

2024 m., kaip ir 2023 m. pirmoje GKI vietoje buvo **Vilniaus m. savivaldybė** su **1,07** siekiančiu indeksu.

2024 m. šalies vidutinis GKI indeksas – **0,63**

Lyginant su 2023 m. duomenimis, **TOP 5** išliko visos tos pačios savivaldybės, tik kai kurios pasikeitė pozicijomis.

GKI TOP 5 SAVIVALDYBIŲ PALYGINIMAS

2024 m.			POZICIJOS LYGINANT SU 2023 M.	2023 m.		
1	Vilniaus m. savivaldybė	1,07	—	1	Vilniaus m. savivaldybė	1,04
2	Kauno m. savivaldybė	0,86	—	2	Kauno m. savivaldybė	0,83
3	Neringos savivaldybė	0,86	↑ +1	3	Klaipėdos m. savivaldybė	0,79
4	Kauno r. savivaldybė	0,84	↑ +1	4	Neringos savivaldybė	0,78
5	Klaipėdos m. savivaldybė	0,82	↓ -2	5	Kauno r. savivaldybė	0,77

ŽEMIAUSIAS BENDRAS GKI RODIKLIS

PALYGINIMAS SU 2023 M.

2024 M.

Žemiausias bendras GKI rodiklis 2024 m. buvo nustatytas **Kalvarijos (0,5)** savivaldybėje. Toliau seka **Zarasų r. (0,51)**, **Vilkaviškio r. (0,52)**, **Lazdijų r. (0,53)** ir **Šilutės r. (0,53)** savivaldybės.

1	Kalvarijos savivaldybė	0,50
2	Zarasų r. savivaldybė	0,51
3	Vilkaviškio r. savivaldybė	0,52
4	Lazdijų r. savivaldybė	0,53
5	Šilutės r. savivaldybė	0,53

2023 M.

2023 m. žemiausią GKI turėjo **Lazdijų r. (0,46)**, **Vilkaviškio r. (0,47)**, **Skuodo r. (0,47)**, **Kalvarijos (0,47)** ir **Ignalinos r. (0,48)** savivaldybės.

1	Lazdijų r. savivaldybė	0,46
2	Vilkaviškio r. savivaldybė	0,47
3	Skuodo r. savivaldybė	0,47
4	Kalvarijos savivaldybė	0,47
5	Ignalinos r. savivaldybė	0,48

Gyvenimo kokybės indeksas (GKI): švietimo paslaugų sritis

Švietimo paslaugų sritis

sudaro 10 proc. bendro Gyvenimo kokybės indekso.

Švietimo paslaugų srities vertinimo rodikliai

	Svoris
Vaikų, dalyvaujančių ikimokykliniame ugdyme, dalis (1–6 metų amžiaus)	20 %
Universitetų ir kolegijų studentų skaičius, tenkantis 1 tūkst. gyventojų	20 %
Profesinių mokyklų mokinių skaičius, tenkantis 1 tūkst. gyventojų	10 %
Lietuvių kalbos ir literatūros VBE rezultatai (86–100 taškų), mokinių dalis	10 %
Matematikos VBE rezultatai (86–100 taškų), mokinių dalis	10 %
Aukštos kvalifikacijos mokytojų dalis	10 %
Dėl socialinių, psichologinių ir kitų priežasčių nesimokančių mokyklinio amžiaus vaikų skaičius	10 %
Į mokyklą vežiojamų mokinių dalis	10 %

Švietimo paslaugų srities vertinimas leidžia nustatyti savivaldybių skirtumus, analizuoti švietimo prieinamumą ir kokybę bei identifikuoti sritis, kuriose reikalingi tiksliniai sprendimai.

Švietimo paslaugų subindeksas (D)

TOP 10 savivaldybių 2023 ir 2024 m. (pagal aukščiausią reikšmę)

- **2024 m. švietimo paslaugų subindekso lyderių grupėje** sustiprėjo Kauno m. ir Marijampolės savivaldybių pozicijos, o **į aukščiausias vietas užimančių savivaldybių dešimtuką pateko daugiau rajonų savivaldybių**.
- Tai rodo, kad **aukštos pozicijos pagal švietimo paslaugų subindeksą būdingos ne tik didžiųjų miestų savivaldybėms.**

Švietimo paslaugų subindeksas (D)

10 žemiausias vietas užėmusių savivaldybių reitingas

(pagal subindekso reikšmę)

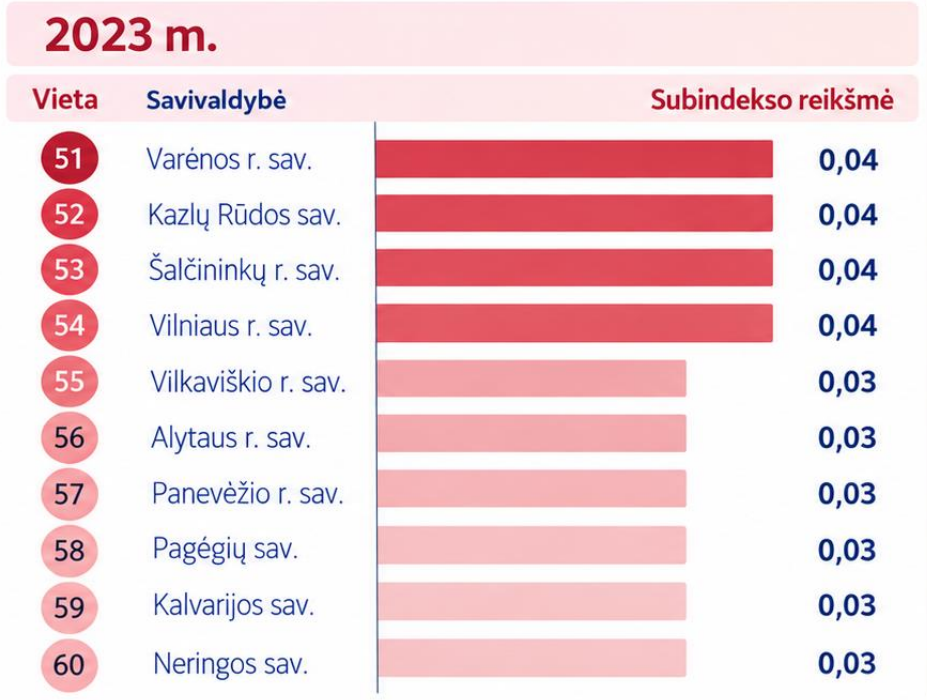

- **2023–2024 m. žemiausias švietimo paslaugų subindekso pozicijas užimančių savivaldybių sudėtis išliko gana stabili, tačiau dalyje jų stebimas subindekso reikšmių didėjimas.**
- **Savivaldybių žemos pozicijos subindekse rodo poreikį išsamiau analizuoti švietimo prieinamumo, mokinių pasiekimų ir kitus subindeksą sudarančius rodiklius, siekiant nustatyti lemiančias priežastis.**

Planuojami GKI švietimo subindekso rodiklių pakeitimai

1.
Vaikų, dalyvaujančių ikimokykliniame ugdyme, dalis tarp 1–6 metų amžiaus gyventojų

2.
Mokinių, per vienerius mokslo metus iškritusių (nubyrėjusių) iš švietimo sistemos, dalis

3.
Parengta specialistų profesinio, kolegijų ir universiteto mokymo įstaigose tenkanti 1 tūkst. gyventojų

4.

Tris ir daugiau valstybinių brandos egzaminų išlaikiusių abiturientų dalis

5.
Pensinio amžiaus mokytojų dalis

6.
Pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo metu bent 6–10 balų pasiekusių mokinių dalis (lietuvių kalba, matematika)

CPVA ANALITINIŲ PRIEMONIŲ NAUDA SAVIVALDYBĖMS

Duomenimis grįsti sprendimai geresniam valdymui ir gyventojų gerovei

1 DUOMENIMIS GRĮSTAS SPRENDIMŲ PRIĖMIMAS

- Objektyvus finansinių, socialinių ir gyvenimo kokybės rodiklių vertinimas.
- Strateginių sprendimų pagrindimas duomenimis.
- Patikima informacija visiems sprendimų priėmėjams.

GERESNI IR PAGRĮSTI SPRENDIMAI

2 EFEKTYVESNIS BIUDŽETO IR IŠTEKLIŲ PLANAVIMAS

- Pajamų ir išlaidų modeliavimo scenarijai.
- Ekonominių pokyčių poveikio įvertinimas.
- Tikslesnis biudžeto planavimas ir išteklių paskirstymas.

TVARESNIS IR EFEKTYVESNIS BIUDŽETAS

3 GYVENIMO KOKYBĖS IR VEIKLOS VERTINIMAS

- Gyvenimo kokybės indekso (GKI) skaičiavimas ir stebėsena.
- Stipriųjų ir silpnųjų sričių identifikavimas.
- Savivaldybių palyginimas tarpusavyje ir pagal klasterius.

GERESNĖ GYVENTOJŲ GEROVĖ IR PAŽANGA

4 FINANSINIŲ ATOTRŪKIŲ IR RIZIKŲ IDENTIFIKAVIMAS

- Pajamų ir išlaidų atotrūkių nustatymas.
- Finansinio tvarumo ir rizikų vertinimas.
- Laiku pastebimos problemos ir galimybė imtis veiksmų.

MAŽESNĖS RIZIKOS, DIDESNIS FINANSINIS TVARUMAS

5 DIDESNIS SKAIDRUMAS IR AIŠKI DUOMENŲ VIZUALIZACIJA

- Interaktyvūs grafikai ir suvestinės.
- Lengvesnė duomenų analizė ir interpretacija.
- Skaidresnis informacijos pateikimas gyventojams ir suinteresuotoms šalims.

SKAIDRUMAS IR PASITIKĖJIMAS

BENDRA NAUDA SAVIVALDYBĖMS

- Efektyvesnis viešųjų finansų valdymas
- Geriau patenkinami gyventojų poreikiai
- Duomenimis grįstas strateginis planavimas
- Didesnis pasitikėjimas savivaldybių veikla
- Tvaresnė plėtra ir geresnė gyvenimo kokybė

CPVA
Centrinė projektų valdymo agentūra

Ačiū už dėmesį!

VšĮ Centrinė projektų valdymo agentūra

S. Konarskio str. 13
LT-03109 Vilnius, Lithuania
Tel. +370 5 249 9230
e-mail: info@cpva.lt